

Et rettferdig arbeidsliv
www.safe.no

Dato: 09.04.2021

**OPPFØLGING fra SAFE
etter Høring Dokument 8:150 S (2020-2021) Representantforslag om
nødvendige endringer i regelverket for yrkesskade, herunder de såkalte
«oljepionerene»**

Oppfølging av DOK 8 høring på Stortinget 07.04.2021

Innledning /Bakgrunn

Petroleumsindustrien har svært spesielle og avanserte krav til kjemiske produkter som ikke blir anvendt i landindustri. Eksponeringen kan karakteriseres som en kjemisk cocktail hvor det er svært liten kunnskap omkring de helseskadelige effektene. Den spesielle skiftordningen med 12 timers arbeidsdager i 14 sammenhengende dager gir en tilleggsbelastning siden all kjemisk risikovurdering tar utgangspunkt i normalarbeidstid (40 timers uke).

I dagens praktisering av Lov om yrkesskadeforsikring hvor den skadde har bevisbyrden, og det i tillegg er krav om at sykdommen skal passe inn på en utdatert liste over «godkjente» yrkessykdommer, blir muligheten til et rettferdig trygde- og forsikringsoppgjør svært liten.

Et særtrekk ved dagens praktisering er at spørsmålet ikke blir om arbeidstakeren er blitt skadd av arbeidsmiljøet, men om sykdommen passer inn på listen over godkjent. Dersom symptomene avviker, kan selv en alvorlig helseskade bli klassifisert som «ikke godkjent yrkessykdom». Et eksempel på slik omklassifisering er at toksisk encefalopati (hjerneskode fra kjemisk eksponering) blir omgjort til «kjemisk intoleranse». Dette førte til den skadde tapte i retten.

Listen over mangler ved dagens praksis er dessverre lang. På godkjentlisten mangler helseutfall fra eksempelvis organofosfater. Dette er nevrotoksiske forbindelser som kan gi sykdom i den store gruppen autoimmune sykdommer og eksempelvis kan forveksles med multippel sklerose. «MS-saken på Statfjord» er et grelt eksempel på at uføre arbeidstakere er nektet godkjenning av yrkessykdom og har levd med feildiagnose og lidd under feilbehandling.

Mange oljearbeidere rammes av kreft i unaturlig tidlig alder. Det er så langt ingen oversikter over de reelle krefttilfellene i petroleumsindustrien og selskapene bidrar heller ikke ut noen oversikt over ansatte som er rammet. De fleste som rammes av kreft settes i en umulig situasjon når samtidig med å leve med en kreftdiagnose er gitt bevisbyrden i sin yrkessykdomssak. Her blir mange møtt avslag med begrunnelsen «det ikke vitenskapelig bevist sammenheng». Det som ikke er dokumentert blir tolket i den sykes disfavør.

Det er mange yrker som påfører arbeidstakerne stor og ensidig muskel- og skjelettbelastning som på sikt kan føre til alvorlig arbeidsuførhet. Den spesielle skiftordningen med lange arbeidsdager i 14 dager gjør arbeidstakerne spesielt sårbare for belastningsskader. Innen forpleining og stillas er det stor sannsynlighet for at arbeidstakeren ikke kan stå i arbeidet til forventet pensjonsalder.

Lov om yrkesskadeerstatning er blitt en ordning hvor den skadde må forholde seg til et forsikringsselskap, og arbeidsgiveren holdes helt utenom prosessen. Så lenge belastningsskadene ikke godkjennes som yrkessykdom, blir heller ikke arbeidsmiljøtiltakene tilstrekkelig prioritert. Ved å godkjenne belastningsskader som yrkessykdom vil de som er ansvarlig for de forebyggende arbeidsmiljøtiltakene måtte ta større ansvar for arbeidsmiljøet ikke blir helseskadelig.

Hvorfor trenger vi en kommisjon?

Dagens praktisering av Lov om yrkesskadeforsikring hvor den skadde er gitt bevisbyrden og listen over godkjente yrkessykdommer er særdeles mangelfull gir yrkessyke arbeidstakere er vanskelig liv som også rammer familiene økonomisk og psykisk. I dag utredes ikke yrkessykdom ut fra realistisk arbeidsmiljøeksponering, men om sykdommene kan sette på en godkjentliste.

Ved utredning av yrkessykdom opplever de skadde at systemet ikke er til for å hjelpe, men leter etter årsaker til at yrkessykdommen kan underkjennes. I tilfeller for første instans gir godkjenning, vil forsikringsselskapene nærmest automatisk kreve at den skadde må til fornyet vurdering (second opinion).

Vi trenger en kommisjon som vurderer yrkessykdom ut fra reell eksponering og forstår at effektene av kjemiske eksponering kan gi ufattelig mange helseutfall. En kommisjon som kan si at vi mangler stor kunnskap om effekter fra kjemisk eksponering, at eksponeringssituasjonen er svært kompleks og at dagens praksis ved «at det som ikke er målt – finnes ikke», ikke er en akseptabel måte å vurdere arbeidsmiljøet på.

Vi trenger en kommisjon som kan gå igjennom praksisen hos de ulike institusjonene som utreder yrkessykdom. Særlig bør underkjenning av yrkessykdom som begrunnes med «for lite eksponering» bli gransket.

Vi trenger en kommisjon som beskriver den urettferdige situasjonen som syke mennesker er satt i ved at de er gitt bevisbyrden i yrkessykdomssak.

Vi trenger en kommisjon som kan rette opp uretten mot de som har fått sine saker avslått på grunn av manglende kunnskap om eksponering og om ukjente helseeffektene fra kjemiske forbindelser, eller ved tolking av regelverket i disfavør av den skadde.

Vi trenger en kommisjon som kan vurdere om det er behov for å sette en særskilt avdeling for yrkessykdomsutredning av skadde arbeidstakere petroleumsindustrien. Er oljevirkomheten så spesiell, eller er det bare mangel på kunnskap har ført til at så mange har møtt veggen i utredningsløpet?

Vi trenger en kommisjon som kan granske de økonomiske incentivene omkring utredning av yrkessykdom. Mange opplever at forsikringsselskapene sender saken videre til spesialister som ofte uten å møte pasienten underkjenner yrkesbetinget sykdom.

Vi trenger en kommisjon som gransker og synliggjør den økonomiske risikoen som de skadde må ta ved å gå til advokat for å vinne fram i rettsapparatet.

Vi trenger en kommisjon som kan granske om dagens praksis ved at ansvarlig arbeidsgiver overfører sine syke ansatte til forsikringsselskapet, fører til at arbeidsgiveren bruker mindre ressurser på forebyggende arbeidsmiljø.

I dag kan Lov om yrkesskadeforsikring sammenliknes med forsikringsindustrien «boligselgerforsikring». Vi trenger en kommisjon som kan vurdere om det kan ha god effekt om arbeidsgiveren må dokumentere arbeidsmiljøet den skadde har arbeidet i, og bistå den skadde i utredningsarbeidet.

Vi trenger en kommisjon som kan vise at god og rettferdig behandling av de som er blitt rammet av yrkessykdom vil føre til bedre forebygging av helseskadelig arbeidsmiljø.

En kommisjon må være uavhengig av de yrkesmedisinske avdelingene og Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

Vi håper at Arbeids- og sosial komiteen også ser i gjennom denne presentasjon som gir litt mer underlag for vårt engasjement.

Trodde du «Lov om yrkesskedeforsikring var en kaskoforsikring?

<https://safe.no/wp-content/uploads/2020/09/Yrkesskedeforsikringen-Halvor-ny.pdf>

Med vennlig hilsen
SAFE
Hilde-Marit Rysst
SAFE Forbundsleder

92600257